

Učebné osnovy štátneho a školského vzdelávacieho programu – predmet: Geografia

1.Záhlavie

Názov predmetu	Geografia
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín ŠVP
Ročník	ôsmy
Škola (názov, adresa)	Základná škola M. Kukučina, , 026 01 Dolný Kubín
Názov ŠkVP	Škola úspešného života
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne
Dĺžka štúdia	1 rok
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk
iné	štátna škola

2.Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu. Žiaci pochopia význam poznania zákonitostí Zeme. Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehľbujú štúdiom geografie, umožňujú im spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom.

Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Vzhľadom na nárast problémov, vyplývajúcich z aktivít človeka a ich dopadu na prírodné prostredie i na spoločnosť, žiaci získajú aj skúsenosti ako reagovať na zmeny v priestore, pochopiť ich a v budúcnosti riešiť.

Základnou geografickou kompetenciou je práca s mapou. Vedieť pracovať s mapou, čítať ju, analyzovať obsah mapy a interpretovať ho, orientovať sa podľa mapy, vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia a i. Túto základnú kompetenciu podporujú i záujmy žiakov, nielen o svoje okolie, ich možnosť cestovať, pracovať s internetom a i.

Spoznávanie Zeme je základnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je iné, líši sa podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, obyvateľmi a ich výtvormi. Obyvateľstvo v rôznych častiach sveta sa líši nielen jazykom, ale aj svojou kultúrou či spôsobom života. Poznanie týchto charakteristík a ich pochopenie vedie k porozumeniu predovšetkým vzájomných väzieb v krajine.

Posúdiť postavenie Slovenska v porovnaní s ostatnými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov tiež patria do geografického poznávania. Námety, čo môže každý žiak urobiť pre svoje mesto, svoj región, sú súčasťou praktického geografického výstupu potrebného pre bežný život. V 8.ročníku sa predmet zameriava na región Slovenska. Po spoznaní prírodných pomerov našej krajiny sa budeme venovať obyvateľstvu, sídlam, hospodárstvu a nezabudneme ani na strediská cestovného ruchu. Neskôr sa podrobnejšie budeme venovať jednotlivým oblastiam Slovenska.

Posúdiť postavenie Slovenska v porovnaní s ostatnými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov tiež patria do geografického poznávania. Námety, čo môže každý žiak urobiť pre svoje mesto, svoj región, sú súčasťou praktického geografického výstupu potrebného pre bežný život.

Regionálna geografia v základnej škole tvorí základ vyučovania geografie. Je to pre žiakov prijateľný spôsob ako získať veľa zaujímavých informácií o prostredí, ktoré ich zaujíma a pritom sa naučiť potrebné informácie. Regionálna geografia nie je len opis javov v jednotlivých regiónoch, ale prostredníctvom konkrétnych javov žiaci získajú informácie, naučia sa ich porovnávať, triediť, vyhľadávať vzťahy a vysvetľovať ich. Žiaci pri vyučovaní sa oboznámia nielen s geografickou polohou jednotlivých miest svojej krajiny, ale spoznajú tiež spoločenské zvyky, zaujímavosti a významné lokality jednotlivých oblastí Slovenska.

3.Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom geografie v 8. ročníku je rozvíjať chuť učiť sa, rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať javy vyskytujúce sa v krajine a spoločnosti. Všímať si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny. Pracovať s informáciami o krajine ako časti Zeme (aj Zeme ako celku), ale aj schopnosť vyhľadať a použiť ich v bežnom živote. Vnímať jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi a vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí. Prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta.

Pri vyučovaní geografie sa kladie veľký dôraz na literatúru ako zdroj, nielen učebnice ale ja odborné a populárno-vedecké časopisy, ktoré prinášajú aktuálne informácie. Podporovať tým potrebu čítania u žiakov, správne porozumenie prečítaného a spracovanie a interpretáciu. Prvotné rozvíjanie čítania a interpretácie obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, prierezov, schém a diagramov sú základnými vyjadrovacími prostriedkami geografie. V obsahu geografie sa snažiť o integráciu a súborný pohľad na poznatky získané v spoločenských či prírodovedných disciplínach (história, biológia, geológia, fyzika, chémia, sociológia, filozofia). Vytvoriť ich prepojenie tak, aby vznikol komplexný obraz o regiónoch v rôznych častiach sveta. V novom zameraní geografie, klásť väčší dôraz na kultúru a charakteristiku kultúrnych prejavov ľudí v rôznych častiach sveta, preto prinášame aj väčšie prepojenie s hudobnou a výtvarnou výchovou. Rozvíjanie podnikateľských zručností žiaci získajú spracúvaním projektov. Žiaci sa naučia riadiť projekty, ako sú napr. modelové cestovné kancelárie, projekty na inventarizáciu predpokladov rozvoja regiónov a pod. Kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr na celom svete. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie. Schopnosti a zručnosti

získané štúdiom geografie využiť pri oddychových aktivitách (cestovaní, rekreácii a i.). Oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť. Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Ide o súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať, a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny.

Ciele geografie v 8. ročníku:

- získať geografické vedomosti o našej krajine, komplexne hodnotiť Slovensko z hľadiska jeho prírodných i kultúrnych charakteristík,
- komplexne a podrobne spoznať jednotlivé oblasti Slovenska aj z hľadiska príťažlivosti pre turistov,
- rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, hľadať vzájomné vzťahy a vysvetľovať ich,
- rozvíjať kompetencie vedúce k iniciatívnosti a tvorivej práci žiakov spracúvaním projektov s mapou. Žiaci samostatne s pomocou literatúry a internetu spracúvajú informácie o krajine.
- vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a používať ju pri získavaní informácií o daných lokalitách, vedieť nájsť mapu a informácie na internete,
- oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť,
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych pamiatkach regiónov,
- získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru, rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti.

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie:

1. kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa

Pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie používame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

- uvedomovať si potrebu svojho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja,
- vyhľadávať, zbierať, spracovať, triediť a hodnotiť geografické informácie a čísla z informačných zdrojoch
- kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,

2. sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

Pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie používame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

- formulovať hypotézy, pomenovať problémy, povedať vlastné názory na konkrétne geografické témy
- využívať všetky dostupné informačné a komunikačné prostriedky
- spolupracovať pri riešení problémov a úloh
- prezentovať sami seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používali odborný jazyk,
- sa naučili počúvať druhých ľudí a vhodne na nich reagovať

3. kompetencia (spôsobilosť) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky Pre
utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie používame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

- používať matematické myslenie na riešenie praktických problémov pri práci s mapou
- používať matematické modely logického a priestorového myslenia pri práci s geografickými tabuľkami, grafmi a diagramami

4. kompetencia (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

Pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie používame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú: -
mať osvojené základné zručnosti v oblasti IKT,

- vytvoriť jednoduchú prezentáciu ľubovoľného štátu, ...
- vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy,
- byť schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá,
- dokázať využívať IKT pri vzdelávaní.

5. kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

Pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie používame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

- pomenovať podstatné lokálne, regionálne a globálne problémy prírodne a spoločenskej sféry -
- pochopiť problém, vyhľadať k nemu vhodné informácie, diskutovať o možnostiach riešenia
- myslieť kriticky, boli schopní hájiť svoje rozhodnutia

6. kompetencie (spôsobilosti) občianske

Pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie používame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

- pociťovať nutnosť ochrany prírodného a životného prostredia
- mať záujem o prostredie, v ktorom žijú
- mať pocit občianskej zodpovednosti za zachovanie životného prostredia a udržateľného života pre budúce generácie
- rešpektovať rovnoprávnosť všetkých ľudí,
- byť otvorení kultúrnej a etnickej rôznorodosti
- rešpektovať názory druhých, uvedomovať si svoje práva a povinnosti v škole i mimo školu

7. kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne

Pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie používame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

- spolupracovať v skupinách, uvedomiť si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokážu tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov, -
zhodnotiť výsledky činnosti skupín i jednotlivcov,
- chápať potrebu efektívnej spolupráce

8. kompetencie (spôsobilosti) pracovné

Pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie používame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

- bezpečne manipulovať s pomôckami, nástrojmi a prístrojmi pri ich používaní v učebniach i pri zemepisnej vychádzke
- uplatňovať pravidlá bezpečného chovania v teréne

9. kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

Pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie používame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

- inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh,
- spracovať projekty, ako napr. modelové cestovné kancelárie, projekty na inventarizáciu predpokladov rozvoja regiónov

10. kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

Pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie používame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

- vedieť kultivovane vyjadrovať vlastné myšlienky, názory, postoje,
- mať úctu k vlastnému národu i k iným národom a národnostiam,
- pochopiť a rešpektovať kultúrne, náboženské a iné odlišnosti ľudí,
- ceniť a rešpektovať umenie a kultúrno-historické tradície

5. Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy a postupy	Formy práce
Geografia v bežnom živote Slovensko - fyzickogeografická charakteristika Slovensko - humánnogeografická charakteristika	výkladovo-ilustratívne, výkladovo-problémové, heuristické, motivačné, demonštračné, fixačné, analytické, syntetické, deduktívne	rozprávanie, objasňovanie, opis, rozhovor, diskusia, práca s IKT, frontálne, individuálne, skupinové vyučovanie, vychádzky

6. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Geografia v bežnom živote Slovensko - fyzickogeografická charakteristika Slovensko - humánogeografická charakt.	Atlasy, tématické mapy, učebnica, encyklopédie, vedecko-populárne a odborné časopisy,	Dataprojektor, videoprehrávač, DVD a CD prehrávač, notebook	Mapy, glóbus, modely, pracovné listy, fotografie, obrázky, filmy, výučbové programy	Internet, knižnica

7. Kritéria hodnotenia

Hodnotenie sa pridrižiava nového Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Žiaci musia byť v procese vzdelávania pravidelne hodnotení a majú právo dozvedieť sa výsledok hodnotenia. Hodnotenie žiakov budeme realizovať klasifikáciou.

Výchovno-vzdelávacie výsledky žiaka sa v tomto predmete klasifikujú podľa uvedených kritérií v primeranom rozsahu pre príslušný ročník štúdia.

Stupeň 1 (výborný):

Žiak ovláda poznatky faktografického charakteru v rozsahu stanovenom učebnými osnovami celistvo, presne a úplne. Vie pracovať s učebnicou, geografickou literatúrou a mapami a koncipovať vlastné postoje k udalostiam a javom. Vie interpretovať geografické fakty, analyzovať kartografické materiály, zaraďovať fakty do súvislostí.

Pohotovo vykonáva požadované intelektuálne a motorické činnosti. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh.

Myslí logicky správne, zreteľne sa u neho prejavuje samostatnosť a tvorivosť. Výsledky jeho činnosti sú kvalitné, iba s menšími nedostatkami.

Stupeň 2 (chválitebný):

Žiak ovláda poznatky faktografického charakteru v rozsahu stanovenom učebnými osnovami v podstate celistvo, presne a úplne. Vie pracovať s učebnicou, geografickou literatúrou a mapami a koncipovať vlastné postoje k udalostiam a javom historického vývoja. Vie bez väčších nedostatkov interpretovať geografické fakty, analyzovať kartografické materiály, zaraďovať fakty do súvislostí.

Pohotovo vykonáva požadované intelektuálne a motorické činnosti. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh.

Myslí v podstate logicky správne, zreteľne sa u neho prejavuje samostatnosť a tvorivosť. Výsledky jeho činnosti sú kvalitné, spravidla bez podstatných nedostatkov.

Stupeň 3 (dobrý):

Žiak má v celistvosti, presnosti a úplnosti poznatkov faktografického charakteru v rozsahu stanovenom učebnými osnovami nepodstatné medzery. Vie pracovať s učebnicou, geografickou literatúrou a mapami. Koncipovať vlastné postoje k udalostiam a javom historického vývoja dokáže s pomocou učiteľa. Vie podľa podnetov učiteľa interpretovať geografické fakty, analyzovať kartografické materiály, zaradiť fakty do súvislostí. Pri vykonávaní požadovaných intelektuálnych a motorických činnosti pracuje menej samostatne. Pri uplatňovaní vedomostí a zručností sa dopúšťa chýb.

Myslí v podstate logicky správne, jeho myslenie nie je vždy tvorivé. V kvalite výsledkov jeho činnosti sú častejšie nedostatky.

Stupeň 4 (dostatočný):

Žiak má v celistvosti, presnosti a úplnosti poznatkov faktografického charakteru v rozsahu stanovenom učebnými osnovami závažné medzery. Vie pracovať s učebnicou, geografickou literatúrou a mapami za pomoci učiteľa. Pri úlohe interpretovať geografické fakty, analyzovať kartografické materiály, zaradiť fakty do súvislostí je nesamostatný, koncipovať vlastné postoje k udalostiam a javom dokáže s pomocou učiteľa. Pri vykonávaní požadovaných intelektuálnych a motorických činnosti a pri výklade pracuje málo samostatne. Pri uplatňovaní vedomostí a zručností sa dopúšťa významných chýb, ktoré dokáže s pomocou učiteľa opraviť.

V logickosti myslenia sa vyskytujú zásadné chyby a myslenie nie je tvorivé. V kvalite výsledkov jeho činnosti sú závažné nedostatky.

Stupeň 5 (nedostatočný):

Žiak si neosvojil poznatky faktografického charakteru v rozsahu stanovenom učebnými osnovami celistvo, presne a úplne, má v nich závažné a značné medzery. Len s ťažkosťami dokáže pracovať s učebnicou, geografickou literatúrou a mapami. Pri úlohe interpretovať geografické fakty, analyzovať kartografické materiály, zaradiť fakty do súvislostí je nesamostatný, koncipovať vlastné postoje k udalostiam a javom nedokáže ani s pomocou učiteľa.

Pri vykonávaní požadovaných intelektuálnych a motorických činnosti a pri výklade pracuje málo samostatne. Pri uplatňovaní vedomostí a zručností sa dopúšťa významných chýb, ktoré nedokáže opraviť ani s pomocou učiteľa.

V logickosti myslenia sa vyskytujú podstatné chyby a myslenie nie je tvorivé. V kvalite výsledkov jeho činnosti je na nízkej činnosti.

Oblasť: Človek a spoločnosť

Predmet: Geografia

Ročník: ôsmy

Počet hodín v ročníku:33

Slovensko

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: zhodnotiť polohu Slovenska v rámci Európy a sveta z mapy (hranice, susedné štáty, horské celky, nížiny, podnebné pásma) („čítanie“ mapy), identifikovať na mape najväčšie pohoria, nížiny a kotliny Slovenska, vysvetliť vplyv oceánu a prevládajúceho západného prúdenia vzduchu na podnebie Slovenska, zdôvodniť vznik troch klimatických oblastí na území Slovenska, vymedziť a porovnať podľa mapy povodia najväčších slovenských riek, vysvetliť príčiny rozdielov v množstve vody počas roka v najväčších riekach Slovenska, v tematickej mape rozlíšiť oblasti s vysokým výskytom zdrojov podzemnej vody, odôvodniť pomocou nákresu usporiadanie vegetačných (rastlinných) stupňov na Slovensku, uviesť päť typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých vegetačných stupňoch, v tematickej mape ohraničiť veľkoplošné chránené územia na Slovensku („čítanie“ mapy), v časovej postupnosti zaradiť tri najdôležitejšie historické udalosti v dejinách Slovenska, vysvetliť príčiny zmien v počte obyvateľov Slovenska za posledných 50 rokov, zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Slovenska, zdôvodniť rozmiestnenie národností na území Slovenska, na základe tematickej</p>	<p>Karpaty Tatry, Nízke Tatry, Slovenské rudohorie, Štiavnické vrchy, Slovenský raj, Slovenský kras, Muránska planina, Veľká Fatra, Malá Fatra, Poľana, Pieniny, Vihorlat, Slanské vrchy, Nízke Beskydy Podunajská nížina, Záhorská nížina, Hornonitrianska kotlina, Považské podolie, Žilinská kotlina, Juhoslovenská kotlina, Košická kotlina, Východoslovenská nížina Dunaj, Váh, Hron, Orava, Hornád, Poprad, Ondava jazerá, plesá, umelé vodné nádrže minerálne a termálne pramene klimatické oblasti vegetačné (rastlinné) stupne chránené oblasti</p> <p>história obyvateľstvo mestá, vidiecke sídla Bratislava, Trnava, Košice, Prešov, Banská Bystrica, Žilina Nitra, Trenčín, Poprad, Martin hospodárstvo a nerastné suroviny administratívne členenie cestovný ruch problémy Slovenska regióny Slovenska pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p>

mapy vytvoriť zoznam desiatich najľudnatejších miest Slovenska, zdôvodniť výnimočnosť postavenia Bratislavy a Košíc na Slovensku a v Európe, vysvetliť príčiny zmien v hospodárstve Slovenska po roku 1989, porovnať hospodárstvo a odvetvovú štruktúru priemyslu v jednotlivých regiónoch Slovenska, v obsahu tematickej mapy rozlíšiť najznečistenejšie oblasti Slovenska („čítanie“ mapy), zhodnotiť možnosti Slovenska z pohľadu rozvoja cestovného ruchu, zaujať postoj k trom závažným problémom Slovenska, zdôvodniť zaradenie piatich pamiatok do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape, vymedziť na mape administratívneho členenia Slovenska hranice jednotlivých krajov (VÚC) a určiť ich hlavné mestá, porovnať prírodné podmienky krajov na západnom, strednom a východnom Slovensku, usporiadať podľa rozlohy a počtu obyvateľov tri najväčšie kraje Slovenska, porovnať jednotlivé kraje navzájom a vystihnúť tri spoločné a tri rozdielne črty v ich hospodárstve.